

Leefmilieu
Dennenstraat 124
6543 JW NIJMEGEN
(024) 3780384
IBAN: NL88INGB0001770432
e-mail: burgernetwerk@leefmilieu.nl
website: www.leefmilieu.nl

Nieuwsbrief Leefmilieu

Jaargang 17 nummer 2
Juni 2019

In deze Nieuwsbrief gaan we dieper in op de vernietiging van het Nederlandse stikstofbeleid door de Raad van State. Het vonnis van de Raad van State is het resultaat van jaren hard werken door onze deskundigen. Ze gingen daarbij tegen de stroom in en moesten naast hun gewone werk tijd vinden om tot en met het Europese Hof te strijden voor ons gelijk. Deze uitspraak is de grootste overwinning in de toch al rijke geschiedenis van de vereniging Leefmilieu. Het laat zien dat je als kleine vereniging ver kunt komen. Goede samenwerking met andere groepen en kennis van zaken zijn daarbij essentieel. Wij hopen dat we met ons voorbeeld ook andere milieu- en bewonersgroepen inspireren. U leest er meer over in deze Nieuwsbrief.

Deze Nieuwsbrief wordt verstuurd naar alle leden en donateurs van Leefmilieu. Wilt u anderen attent maken op het bestaan van deze Nieuwsbrief?

De e-mail versie van de Nieuwsbrief wordt kosteloos aan alle belangstellenden toegezonden. Mail daarvoor naar burgernetwerk@leefmilieu.nl. Leden zijn voor ons erg belangrijk en een lidmaatschap kost maar 10 euro per jaar.

Inhoud van de Nieuwsbrief

1. Nederlandse stikstofbeleid (PAS) van tafel
2. Falend stikstofbeleid vervuult natuur nog jaren
3. Geen nieuwe PAS, maar gewoon minder beesten
4. Stikstof bedreigt insecten in Nederland
5. Openheid nodig over bestrijdingsmiddelen in krachtvoer
6. Houtstookmaatregelen meest effectief tegen fijnstof en roet

1. Nederlandse stikstofbeleid (PAS) van tafel

29 mei 2019. De Nederlandse natuur verslechtert al jaren door veel te hoge concentraties stikstof. Stikstof vervuult de lucht, de bodem en het water. Nederland nam besluiten in de verwachting dat schade aan de natuur door maatregelen in de toekomst zou worden opgelost. De Raad van State heeft nu besloten dat dit niet meer mag. Het Programma Aanpak

Gebouw Raad van State

Stikstof (PAS) mag niet meer als basis voor toestemming voor activiteiten worden gebruikt. Bij een besluit moet voortaan vooraf zeker zijn dat er geen schade aan de natuur zal optreden. Veel nieuwe vergunningen voor veehouderijen, wegen en biomassacentrales zullen hierdoor niet meer verleend kunnen worden.

Door vrijwilligers van 3 kleine milieuorganisaties, waaronder Leefmilieu, is jarenlang aan dit dossier gewerkt. Wij zijn blij met deze heldere uitspraak.

Link naar persbericht van Leefmilieu en MOB: <https://tinyurl.com/Persbericht-PAS>

Lees het persbericht van de Raad van State: <https://tinyurl.com/Persbericht-RvS>

Bekijk de video van Raad van State op: <https://player.vimeo.com/video/338944317>

2. Falend stikstofbeleid vervuult natuur nog jaren

De Raad van State heeft het Nederlandse stikstofbeleid van tafel geveegd. Voor de natuur zal er echter maar langzaam iets verbeteren. De afgelopen jaren zijn er door provincies en gemeenten duizenden vergunningen verleend. Ondanks de twijfel aan het beleid die er al geruime tijd was, zijn deze vergunningen waarschijnlijk definitief. Deze vergunningen laten toe dat de komende jaren nog veel stikstof uitgestoten mag worden. Dus hoewel het beleid niet bleek te deugen gaat de vervuiling wel door. Voor nieuwe initiatieven zal het echter moeilijker zijn om een vergunning te krijgen, omdat de stikstofbelasting van de natuur zo hoog is en blijft. De vereniging Leefmilieu en MOB hebben veel nieuwe vergunningen aangevochten en daarvan zullen er nog zeker honderd vernietigd worden. De beslissing daarover neemt de Raad van State in juni.

3. Geen nieuwe PAS, maar gewoon minder beesten

Het is geen geheim dat we in Nederland niet weten waar we de mest moeten laten van alle dieren die er gehouden worden. En dat het verwerken van de mest fraude en criminaliteit in de hand werkt. Ook is inmiddels overduidelijk dat we de natuur schade toebrengen met de grote hoeveelheid stikstof die daarbij vrijkomt. Door de stikstofverzuring ontbreekt op steeds meer plaatsen kalk in de natuur, waardoor bijvoorbeeld vogels geboren worden met gebroken pootjes. Na een jarenlange strijd is het falende stikstofbeleid (PAS) van tafel. De vraag is nu, hoe verder? De oplossing is eenvoudigweg minder beesten. Minder beesten betekent minder mest en minder stikstofuitstoot. Maar deze oplossing is ook lastig. Hoe zorg je ervoor dat in een land waar ondernemers vrij mogen ondernemen er een stop komt op het aantal beesten? Die puzzel zal de komende maanden opgelost moeten worden, want dat het zo niet langer kan is nu wel duidelijk. Zie voor meer informatie het mestdossier van de NRC: <https://www.nrc.nl/dossier/mestfraude/>

4. Stikstof bedreigt insecten in Nederland

In opdracht van het ministerie van landbouw hebben wetenschappers van de Universiteit van Wageningen onderzoek gedaan naar de afname van de insecten in Nederland. De achteruitgang van soorten gaat harder in agrarische gebieden dan in natuurgebieden. Soorten die sterk afhankelijk zijn van natuurgebieden lijken te hebben

geprofiteerd van herstelmaatregelen in deze gebieden. Maar dit geldt veel minder voor insectensoorten die gevoelig zijn voor de effecten van stikstof.

Uit het onderzoek blijkt dat de achteruitgang van insectenpopulaties veroorzaakt wordt door een complex van factoren, die direct of indirect allemaal met de intensivering van de landbouw samenhangen. Vooral met het overvloedige gebruik van de meststoffen en pesticiden. Deze factoren beïnvloeden insecten niet alleen op de landbouwpercelen zelf, maar beïnvloeden via water en lucht ook de natuurgebieden.

De onderzoekers adviseren om niet te wachten op de uitkomsten van vervolgonderzoek, maar vanwege de urgentie direct aan het herstel te gaan werken. De herstelaanpak zal verschillen per gebied, omdat voor bijvoorbeeld een veenweidegebied een andere combinatie van maatregelen effectief zal zijn dan voor een kleinschalig agrarisch landschap op de hogere zandgronden. Gecombineerd met deze herstelaanpak kan dan de effectiviteit van de maatregelen gemonitord worden.

Lees hier het hele rapport: <https://tinyurl.com/rapport-WUR>

5. Openheid nodig over bestrijdingsmiddelen in krachtvoer

Op 12 april werd op het provinciehuis in Arnhem het onderzoek gepresenteerd naar bestrijdingsmiddelen bij veeteeltbedrijven. Van 24 veeteeltbedrijven in Gelderland waren monsters genomen van krachtvoer, mest en bodem. In de monsters werden 134 verschillende insecticiden, fungiciden, herbiciden en biociden gevonden. Deze stoffen waren voor een deel bewust toegediend aan het vee zoals bijvoorbeeld een middel tegen wormen. Voor een ander deel kwamen ze ongemerkt en ongewild mee met het stro en het krachtvoer. De grondstoffen van het krachtvoer, zoals tarwe en mais komen meestal uit het buitenland. Op die manier komen ook de, in die landen gebruikte, bestrijdingsmiddelen in het krachtvoer terecht.

Voor veel insecten is koeienpoep een belangrijke voedingsbron. Als er teveel gif in de poep zit dan zullen de insecten daarop niet kunnen leven en hebben de weidevogels op hun beurt weer te weinig eten. Verder blijven veel van de bestrijdingsmiddelen en hun afbraakproducten lang in het milieu en vervuilen zo bodem en water.

Dit onderzoek is gedaan door enkele kleine organisaties en geeft aanleiding tot veel vragen en de roep om vervolgonderzoek. Op enkele punten zijn verbeteringen eenvoudig: de leveranciers

van krachtvoer kunnen bijvoorbeeld al direct openbaar maken hoeveel bestrijdingsmiddelen er in hun voer zit. Nu verschuilen ze zich achter de toegestane limieten en geven die getallen niet.

Link naar het onderzoek: <https://tinyurl.com/bestrijdingsmiddelen-in-mest>

Meer over het belang van poep: <https://tinyurl.com/poep-in-natuur>

6. Houtstookmaatregelen meest effectief tegen fijnstof en roet

Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft op een rijtje gezet welke maatregelen het meest effectief zijn om te komen tot een vermindering van roet en fijn stof in de lucht. Zowel roet als fijn stof in de lucht zijn schadelijk voor de gezondheid.

Voor de korte termijn heeft het uitfasen van diesel(bestel)auto's het meeste resultaat. Dat komt omdat dit beleid al ingezet is en met lokale milieuzones nog extra gestimuleerd kan worden. Echter voor een verlaging van de blootstelling aan fijnstof en roet op de langere termijn (2025-2030) zijn houtstookmaatregelen naar Duits voorbeeld het meest effectief.

Uitfasen van oude houtkachels heeft bijvoorbeeld een 4 tot 7 maal groter effect op blootstelling aan fijn stof dan de 'all electric' ambitie voor personenauto's. En uiteindelijk zelfs twaalf keer meer effect dan het uitfasen van diesel(bestel)auto's.

Als het Duitse voorbeeld gevolgd wordt dan komt er een nationale emissie-eis voor bestaande houtkachels. Deze eis zorgt dan dat op termijn oude vervuilende kachels niet meer gebruikt mogen worden. Verder wordt het gebruik van open haarden sterk beperkt. Door het beperken van houtstook kan het effect voor roet, dat voor de gezondheid zeer schadelijk is, zelfs met 21% dalen in 2030! Uitwerking en implementatie van deze maatregelen vergt echter tijd, waardoor ze pas op langere termijn effect sorteren, zo stelt het Planbureau voor de Leefomgeving.

Het rapport is een flinke steun in de rug voor de belangengroepen die bezig zijn om de overlast van houtstook aan te pakken. We hopen dat het kabinet deze overduidelijk te kiezen koers zal oppakken en vaart maakt met implementatie van strengere regelgeving voor houtkachels.

Het volledige rapport is te vinden op:

<https://www.pbl.nl/publicaties/kosten-en-effecten-van-opties-voor-nationaal-luchtbeleid>

